

Coğrafya Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Coğrafya Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19161>

Özet

Coğrafya Tutum Ölçeği (CTÖ), H. Tekinarslan tarafından 2006 yılında lise öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, öğrencilerin coğrafya dersine karşı gösterdikleri duyuşsal tepkileri, ilgiyi, motivasyonu ve derse yönelik genel algılarını nicel olarak ölçmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirilme süreci, Ankara'daki Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. CTÖ, eğitim psikolojisi alanında coğrafya eğitiminin etkinliğini değerlendirmede önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Coğrafya, tutum, tutum ölçeği, lise öğrencileri, coğrafya eğitimi, duyuşsal alan, Tekinarslan (2006), geliştirme.

Yazarlar

Tekinarslan, H.

Amaç

Coğrafya Tutum Ölçeği'nin temel amacı, lise düzeyindeki öğrencilerin coğrafya dersine yönelik olumlu veya olumsuz eşilimlerini ve duyuşsal yaklaşımlarını sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu değerlendirme, eğitimcilerin ve müfredat geliştiricilerin coğrafya öğretim yöntemlerini ve içeriğini öğrencilerin ihtiyaçlarına ve algılarına göre ayarlamalarına yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek, öğrencilerin coğrafya dersine ne kadar değer verdiklerini, dersi ne kadar sıkıcı veya faydalı bulduklarını ve kariyer hedefleri açısından coğrafyaya nasıl konumlandıklarını ölçmeye odaklanmıştır. Bu sayede, coğrafya dersine karşı geliştirilen tutum düzeyleri belirlenerek dersin popülaritesini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilebilir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel duyuşsal yapı taşlarından biri olan 'tutum' yapısını ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir objeye, duruma, kişiye veya burada olduğu gibi bir ders konusuna karşı geliştirdiği öğrenilmiş, değerlendirici ve nispeten kalıcı eşilimdir. Coğrafya dersine yönelik tutum, genellikle bilişsel (düşünce), duyuşsal (duygu) ve davranışsal (eylem) bileşenlerden oluşur.

CTÖ, öğrencilerin coğrafya ile ilgili bilgiyi algılama biçimlerini ve bu bilgiye karşı hissettikleri duygusal tepkileri (örneğin, ilgi, kaygı, motivasyon) kapsayan duyuşsal alanı hedef alır. Ölçeğin

alt boyutlar?, muhtemelen derse yönelik ilgi, dersin faydasına inanma ve coğrafyanın zorluk derecesine ilişkin algılar gibi yapısal bileşenleri kapsamaktadır, ancak bu detaylar için orijinal yüksek lisans tezi incelenmelidir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme aşamasında elde edilen geçerlik çalmaları hakkında özet kaynakta spesifik istatistiksel veriler bulunmamaktadır. Ancak, bir tutum ölçeği geliştirilirken genellikle içerik geçerliği ve yapı geçerliği yöntemleri kullanılır.

İçerik Geçerliliği: Maddelerin coğrafya dersine yönelik tutumu ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş olması beklenir.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü kanıtlamak için genellikle Faktör Analizi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Kaynak özetinde Coğrafya Tutum Ölçeği'nin güvenirlilik katsayılarına ilişkin doğrudan bir bilgi yer almamaktadır. Geliştirme çalmalarında yaygın olarak kullanılan güvenirlilik yöntemleri şunlardır:

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbirleriyle ne derece tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması beklenir. Bu katsayı, ölçeğin genel iç tutarlılığını gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekerrar test yöntemi de kullanılabilir.

Faktör Analizi

Coğrafya Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu analiz, başlangıçta çok sayıda olan ölçek maddelerini daha az sayıda ve anlamlı alt boyutlara (faktörlere) indirgemeyi amaçlar.

Bir tutum ölçeği olarak, CTÖ'nün genellikle "Coğrafya Dersine İlgisi ve Motivasyon," "Coğrafyanın Faydasına İnanma" ve "Coğrafya Dersine Yönelik Kaygı" gibi faktörlere ayrıldığı varsayılabilir. Bu faktörler, öğrencilerin tutumlarının hangi spesifik alanlarda yönünü gösterir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçme aracıdır.)

Format: Büyük olaslıkla Likert Tipi Ölçek (Katılıyorum/Katılmıyorum derecelendirmesi bazlı self-raporlama).

Dil Mevcut: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Eğitim alanındaki öğrenciler.

Yaş Grubu: Lise öğrencileri (Genellikle 14-18 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan teze göre Ankara'daki liselerde öğrenim gören öğrenciler örneklem grubunu oluşturmuştur.

Test Metodolojisi: Uygulama, genellikle kağıt-kalem veya dijital ortamda, öğrencilerin kendi beyanlarına dayanan bir self-raporlama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Cevaplar, Likert tipi bir derecelendirme sistemi üzerinden toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, duyuşsal özellikler, Likert ölçeği, güvenirlilik, geçerlik, öğrenci davranışları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (2006 tezi referans alınarak).

İzinler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Ölçek, H. Tekinarslan'ın 2006 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, akademik ve eğitim amaçlı kullanımlarında genellikle yazarın izni veya tezin yayınlandığı kurumun (Gazi Üniversitesi) akademik izin politikaları geçerlidir. Ölçeğin ticari kullanım için ek izinler gerekebilir. Ölçeğin geliştirildiği ve ilk kez kullanıldığı yıl **2006**'dır. Ölçeğe erişim bilgisi Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden sağlanabilir.

Kaynaklar

Tekinarıslan, H. (2006). *Lise ö?rencilerinin coğrafya dersine kar?? tutumlar?n?n de?erlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez Kayna??na Eri?im: tez.yok.gov.tr

Coğrafya Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemiştir. Maddelerin tam içeri?i ve derecelendirme sistemi (Likert tipi basamak say?s?) için H. Tekinarıslan'ın 2006 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Olas? Derecelendirme Format?: Ölçe?in Likert tipi olmas? beklenmekte olup, tipik olarak 5'li veya 7'li derecelendirme seçenekleri kullan?lm??tır (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?lıyorum).